नं. — ४१८४

नाम हंसदूत काव्यम्.

कर्ता श्री रूप गोस्वामी.

पत्र. सं. २ — सं. ×

विषय. काव्यम्.

हंसदूतकाव्यम्

४९८५

ॐ श्रीगणेशाय नमः ॥ दुकूलं बिभ्राणो दलितहरितालद्युतिहरं जपापुष्पश्रेणीरुचिरुचिरपादांबुजतलः तमालश्यामाङ्गो दरहसितलीलाञ्चितमुखः परानन्दाभोगः स्फुरतु हृदि मे कोऽपि पुरुषः १
यदा यातो गोपीहृदयमदनो नन्दसदनान्मुकुन्दो गान्दिन्यास्तनयमनुविन्दन्मधुपुरीम् तदामाङ्क्षीच्चिन्तासरिति घनघूर्णापरिचयैरगाधायां बाधामयपयसि राधा विरहिणी २ कदाचित्खेदाग्निं विघटयितुमन्
तर्गतमसौ सहालीभिर्लेभे तरलितमना यामुनतटीम् चिरादस्याश्चित्तं परिचितकुटीरावकलनादवस्था तस्तार स्फुटमथ सुषुम्नेः प्रियसखीम् ३ तदा निष्पन्दाङ्गी कलितनलिनीपल्लवकुले परीताहालीभि(
मणामकुशोलपूर्णाशोकिहृदयैः हगम्भोगंभीरीकृतविहृदयस्त्रीलहरिभिर्विलीना क्ष्मलीनाक्षुपरिपरिवव्रे परिजनैः ४ ततस्तोन्मत्ता गीभूरभिलक्षितायाः कमलिनीपलाशैः कालिन्दीसलिलशिशिरैर्वीजित
तनुम् परानुन्मथ्याः सांक्रान्चलितकंठीकलयताऽसव्दीसंतोहान्प्रमदमरपालीधुनिरभूत् ५ निषादाधोकेऽर्पंकीरुहदलविटंकस्थललितानने राधानीराहरणसरोषोन्मत्तचरणा। मिलन्तं कालिन्दीपुलिनभुवि हेलाचि
तगतिं दृष्ट्वा श्रेकं चिरमधुरवियुतं तस्यानेगारुतम् ६ तदालोकस्तोकोच्छुसितहृदया सादरमसौ प्रत्यासंपंसं नीलच्छुलच्छुसमामाद्युसुविधम् स्फुर्तोत्कण्ठासङ्घोहरिसदृशि संदेशहरणे वरं ध्रुतं मेने तनुमतिललिता तदनु
ललिता ७ अमुं प्रेम्णा प्रेमस्पदमपसर्पयतीरु समधनेत्र पुत्रागांहंसाय स्वममिलषितं सितमसौ ततस्यादोधोयं यदि हृदि हिरण्याक्षिनदीतलानकस्मिन्विश्रंभं दधानिहरिप्रणयिना ८ पवित्रेऽस्मिन्याये विरचय
सितो ये पुवस लिंधमोदनालीकेवहसिविशालामास्वयमसि ततोऽदुःखेनहेदरणाम बलात्वागतवनीतयाधुनाम सत्वसेवजनितिसिकदा विविदि फुल्लनाम् ९ चिरं विस्मृत्यास्मान्द्रवि रहदहनज्वालविकला काल
दासानं दवमिनमस्ययामधुरिपुः तदेतं संदेशं स्वमनसि समारोप्य निखिलं मवालिसांतस्यश्रवणपदवीसंगमयत १० निरन्तरस्नेहमतिर्नभे निधिवसमुत्तिष्ठतिपथ मनस्मिनदृशायादसद्यम प्रयत्नाद्
वन्नो लघुलघुसश्रान्तनयनैर्भवन्तो वीतं ताकुत्वकनरलागोपप्रिपावः ११ सर्वेहसी सिंधुः कठिनमतिनादानप्रतिना यथा निष्ठ लर्तो पश्यप्रवेति जीवितपतिः तथा गत्यध्याने निखिलजगदेकप्रथितयापद
व्याजध्यानो तिलकितनलाशाहूनगरी १२ गलत्सन्ध्यासारतुनधवलगंगाम्नगह शोविघ्ने यत्नेयत्रप्रबलमदना वेशविवशाः तया विज्ञातथ्यान्हरिचरणसंगप्रणयिनो प्रवंसा चक्रांगीविनिसरवशनागस
पदवी १३ पिवन्नमुष्यामं भिहिहृदि हितवांसि मधुरं स्वगालीं मुंजानाहि मकरकलाको मलरुचः तत्रांहस्मिनविडविटपेशालिनिसर्वेसुवेनप्रस्थाने स्वयमभवान्ह्राश्रिनगरे १४ तुलां हाकेंदनी
स्वपथिकमकूरमिलितं विदूरं रात्रीरीमितिरनुयांयेनरमणम् तमानेपन्थानं च परिचरिताधीभवत्वेविराजन्ती मदौ परिचरमहं सखिनिविय १५ अकस्माद्स्माकं हरिपदहरन्मधुकपेये समाम्रहामुहप्रणय
सदृशीकरत्नपितृम् तवश्रान्तस्यात स्थगितमविविंबः किसलयैः कदंबः कारव्रत्वत्तिमवलम्बः समविता १६ क्रिरन्नीलावराम्बदिशिदिशिशिखण्डलवकिनी रथ्यानासाधीयः कनककमलद्योतिवसन
म् तमालप्रपामा गौसरलमुरलीदुम्बितमुखो नगोचित्रयत्र प्रकटपरमानन्दलहरी १७ तयाऽभ्यर्थः क्रीडारभसविलसद्दन्तवदवद्रधुवल्लीप्रबन्धस्त्रग्मदकाणाः श्यामलितया विधातव्योऽरुन्नीशाकदलित
मल्लीलूतिकया समेनाडज्जलासत्त्वमनासिरामस्थलिकया १८ युग्मकम् । तदन्ते वासीनीविरचितमनंगोत्सवकलाचलत्ः शालं श्रोरेः स्फुरतितनहेंश्रंतत्र विधिकरैः तदालोकोऽद्धेदिशमदमवदिस्ना सितम
निकियेयातेतावत्त्वयि च तदङ्गागोपवनिता १९ ममस्पादर्थो नांत्र तिशिहृदविलंबा ह्रद पितेविलोकेध्याः सर्वैतदविहृतिकेलिस्थलमिदम् ततोयेनव्यर्थाभवद्भुव्यचिना कः संहिस त्वेतंसोपच्चारास्दिशि
मालिनिवेशायनमन्तर २० सकृतहंसीनादश्रवणमिलितामीनवनितारहःक्रीडासाक्षीप्रतिपदलतासद्मसुभगः सधेरजनांबंधुर्मधुमथनरेवह्वाधिनशिलः कारिघ्यानंदस्यदिनवगोवर्धनगिरिः २१ ततोवाद्रि
चक्रांकितनवरूपरिषुवरसिकेमहीचक्रेश्योकेमहिशिवविशिप्रोत्विरितं या अरातिं ज्ञानीतांनतहरिहृदयं यः परिमवत्यध्यायं स्वं नाम व्यधित नतु विगोवर्धनइति २२ तमालस्यालोकाङ्गिरिपरिसरेसुतिनवपत्राः पुलिंदीगोवि
न्दस्मरणरभसोत्तलवपुषः प्रानेसाभलायेतणामवन्यव्यासनिमवानवपुंकालिन्दीसलिलशिशिरैः पत्लवपुनैः २३ तदन्ते श्रीकाताःस्मरसमरव्याटीपसकितावकद्वाना वारीवमिकपरिपाटी स्फुरयति तमासीनस्व
स्यांनवपरिनोनन्दसिंतातोवध्रुवबस्थितो नवनरसानिर्वेशावसनिता २४ शरत्सेवश्रेणीपुलिनिमदमरिहाहुरशिखिश्छिरम्भुक्तं वृन्दावनपरिसरो दृष्टनिमवान यदागेडुहूरा मिलतिकिलवेलामशिखविप्रमाक्रांत
स्यातो गिरिशास्तहृदः किंकिरगणाः २५ रुचन्याहि स्वैरं परमदयायाः स्तुतिलरुचोनिर्तविन्योवृन्दावनभूविसरवेसंतिबहवः परावर्त्मिषन्ते ललितमुरजित्रूपुररवागंवधीनाजा सा विहरविनताः चिन्नमुम्नदः २६ त
मासीनः प्रास्साम्रमिलितश्चराह निविसुदेदपीध्यामांडीरेत्तामपियनपपामलरुचे तनो हंसीविभ्रजिरिविलन्नमसश्विक्रमिषयास वर्हिंस्रविस्तीकलितदरवक्रं वलयिना २७ तम सामिर्नेत्रे विगलदमलपे
मसलिलैर्मुकुः सिक्ता सेवा चलत्रस्तनमासप्रस्तु निभ्रवमजिह्वीथ्या विरचितांस्कुटमिहमदहाय वरंध्यवृविहिंसंस्पने विधिमटविटव्यस्तवितानते २८ उदयन्नेत्राम्भः प्रसरलहरीविच्छिलपथसतलनादस्याम
प्रणीतवितितविलम्बाकुलधियः हरोयस्मिन्भग्नेत्वरितनयत्ने नालुलगाम नस्द्दालिप्राणागोध्यायपुरन्दपटंका मपिद्भ्राम् २९ मकुन्दास्यक्रीडाप्रमदमिलिदाहो पुकथिकाविकाशेनग्रहैः फाणि मणिकोलेर्मलरुचो ।
पुरस्तास्मिन्नीपद्रुमकुसुम किंजल्कलेरपोलस्या ध्रुतैः पेयं मधुमदकपालि यद्रुदे ३० युग्मकम् । तमावर्जोद्धोर्विरहदवसतापिततनोः सदामीरीवृन्दप्रणायवहृदमानोन्नतिनिविदः प्रलोभयोतव्यानस्तवकमरस
वर्हैनमुच्चस्तव याहदादव्याः परमविनयाहन्दनंविधिः ३१ इति कान्तालोकेपीता तविरुतिमेकादशतनीर्विनिकृतस्तनैर्युजमपवनंहादशशमिदम् पुरीयास्मिन्नास्ते यदुकुलभुवानिर्मलयशोभरानांशाहमियवलित

६-१

पृथिव्यां परिसर ३२ निकेतेरा कौतोणि दिशा गिरिंद्रिमप्रतिमैरैरवसप्तमस्तमावल्लिविलसितैः प्राप्तिनवघा निविष्टाकालिंदीतटभुवि नन्दावासस्थलितस्थले समंतादानन्दमधुवनसंवृन्दीमधुपुरीमिव ३३ तथः श्री
मोर्यसांद्रशातिनवमेकत्रयवसंविधिविचरन्नभिवालनिकलहंसोविमलनाम् छत्रिविद्रोचामनेः कावलयतिकेकीविषयवृंविलीहेरान्नकवावलरिपुकरिःपल्लवपिनः ३४ अवोपिथाःकायमाहिविद्युरिताप्रवृत्तसंपदी
विभ्रमक्रमतासीःमधिपप्तिनमुक्तावलिमपि अपिश्रीगोविन्दश्रवणमदिरामतहृदयेसनीनिरवाणितेहसांतिकुलटानाकुलमिदम् ३५ अस्वाविश्रामणापद्मप्रतलालारसमसोप्रयाणहृत्म्योविरमममवेशेः किमधुना। अ
मेदादाशंकेसविप्रस्फूर्तश्रीकलकलादलितदाग्रेवृन्दावनकुसुमयन्वाविजयते ३६ अथवेलीलापांगस्तपितस्फुरकीथीपरिमलनवाशोकोतसस्य लसिरनःकेसविजयी किमस्मानेनस्मान्मालतिमवनएषाहि
नुदलीतमेकास्तत्रासिस्थगयिमिगवालावलिमपि ३७ मुहुःप्रमौहषिंवहासिरहसित्यायसिसलाम्रणाछिप्रत्यस्तनपरिजनविश्रापनशातम् ततःशंकेपंकेरुहमुत्तियोऽप्रपामनूनचिःसमुग्णाधुनमसल्लवनय
नवीथीपथिकनाम ३८ विलज्जमालेपुरहसविप्रुनयोस्वानिहरिखवापांगश्रीडानिविडपरिचर्यायुहिलनाम् इतिस्तेरंयमूत्वापथिपथिमुनारेतमिनवृप्रवदेनारीणां रतिरमसमुल्लावलिरे ३९ पंचमिःकुलकं। सखि
सातृहाम्मोदरवदनपद्मवकुलनस्फुरत्सुमानंदप्रफुल्लहरीचुंबितप्रियैः मुकुलन्नामीसीसमुदयशिरोन्यस्तविपदल्लवाद्युणाशयापादविंदयतिप्रयांवेणुवनिताः ४० अथकामकामंकामयुदनयासंकदनतावितासा
त्सम्मीनामतुसरधुरीमध्यविधिरवाः मुरारातेर्यत्रसद्गुणितगगनाभिर्विजयतेपताकाभिः संतर्विनसुतनमंतःप्रावरम् ४१ तडुल्सगोतुंगस्फटिकरचिताःसंतिपरितोमरालानाशीकप्रकरस्फुरितनोरिचरालाः स्वहृत्सुसाहस
कोलितमधुरसायुजसवर्णसमर्यादायेवासपादपरिचर्याविदधति ४२ विराजस्यंतेभिःप्रपुपरमणीभिश्चमवलादल्लदांकालिन्दीपुलिनविपिनेल्लीनमभिनः महालोकोल्लासिस्मिनपरिचितास्पसहचरिस्फुरंतोवीक्षिप्य
नरपिकिमप्रस्परमिदम् ४३ त्रिधारंभाकाक्षीकृतमविनयवाहिनिरसोसमागतारापेपृतनवपिंगलवदुल्लवसला रतिक्लसेयस्मिन्मुकुमिथुनमिन्दुरानुजकोतेयदाभीतीहृन्देरुपहतमभूद्धुवकोरे ४४ सुगमकरहु
नरपानाभ्रामसुपरिहरिहम्मसापिरिलिवमिः तमलोचामुग्धैरपुरुजनितांग्रमल्लदरी तदालोकोहीरस्फुरितिवचेन्मानसरुचिर्जिततहिंस्त्वेरजडसहनिवामप्रियतया ४५ ततोमथ्यकेस्तम्प्रतिनवगवासतवफिन
वलन्नकालवस्फुरितमभलतस्मनिपदम् भवाकृशाद्रेमोल्लिविवलदश्ममरफपचरितेतलोलस्त्रिन्नियोनमुरारिविजयिनःकोलिनिलयम ४६ निरातकेतस्याविभ्रमपिरूपयभ्रमनुदंप्रतीतेथाश्रीनवेरमवसंघादवपते:
४७ निविष्टःपल्यकेमर्दुलनरतलीयवालिनेत्रिलोकीलक्ष्मीगाकौदिंदरसावीलामडुः अमंदस्रतोल्लुप्रतिमम्पयानंप्रमुदिमानिपायायैतस्मिन्नुपहितकफाणिहृदयभरः ४८ तदेवकालिंदीलहरिसुभगमावुकाःपिः
कपास्तांतेषुस्वमाणिमकस्मुद्रामधुरिमा वसानःकोऽप्यंजितकनकलक्ष्मीपरिमलमधुरंदनमासालमदलयया सेदयति हृशो ४९ अगमम् विलोकुःपौराणीरविलित्कुललहदौयडुपतेहृदासीनोमधुरमणीमोमस्पति
नदा प्रस्तादामीतिगतामयदनामासकविनोमणिलम्मालसीकुरुकौलकथामसुकपयिता ५० थिनीनामुंसःसकिलहृनवशीप्रभयतःप्रणोषेतबोलव्यजनवृंगालोलोलनविधिम् समान्नुभामहापदमवमवह
भ्रममविनापुरोःशिक्षोवनपदकमलसंवाहनापरः ५१ विहंगेन्द्रोद्युग्मीनकारसरोगोमुविघुरःमनासंगोभावीप्रजविनिनिदेशोर्पितमनाः लदहेदेयस्पष्टानतिमधुरावासितसवोन्नुदसंपतेसामत्वरकोलिमन्योन्यकलहे ५२
ननिर्वङ्कदामोदरपदकनिष्ठायुलिनावधुतीनांलावण्यमवतिवत्तुरासोपिचतरः तथापित्रीप्रस्तावलशतरलत्वादहमसौप्रहृष्टानान्तर्नितावरनिमहासादसरसे ५३ विराजंतेयस्यव्रजशिशुकुलस्येयविकालस्येप्रदागे
र्लुलितपिरसाःपादनरवाः दार्णयानालोकप्रकरपरमानन्दविवशःसदेवर्षिनक्कानपितनुस्मृतःप्रोचतिम्रप्रामू ५४ सरोजानान्प्रःश्रियमभिलषन्त्यस्यपदयोर्यदोरागामानाविधुरुचन्दवासवनतिधिम् हिमवन्दे
नीतैरनुचिनवियानवसातिनायदेवप्राणोनेरमनमनुवर्षेप्रलयति ५५ रुचीनांशोसेमेरकतमयस्थलधादलीकृदेवाहकारेकवलयतियसौरुद्धगलम् यरालानस्तेमद्युमिमवलत्लवेवलवतामदाडुदामानांपद्मपरे
भागीतिनकरिणम् ५६ सरोयस्यामीरीनयनप्राकृतीमीवनविधौनिद्रांनेगांभीर्यसरकालितानागिसरसी यतःफाल्गुस्यादेसनकगनकोत्सविंवडभीगमीरांतःकदाहृतमवनमभोरुहमस्तल ५७ धृतिंपतेयस्य
त्रिवलिलतिकामेकटेनरेसावेलामश्रेणीमणिपरिचयाभिरामुदरम् यशोदायसांनःस्वरनरमुजंगैःपरिलेषुलहारावतहृदामवलुलोकोविभ्रवनम् ५८ कोयस्मकारस्फुरतिवनमालापलवितातिस्वानंलनीजंगमनासि
सद्योमनसिजय मरीचीनिर्यभिवृविनिवहंतल्पोविवहृतेमदावद्योनाभांभुवनमधुरःकौस्तुभमणिः ५९ समनादुम्मीलाहृदलमिदुपलक्षमभुगलप्रभासोत्रेकेशिहिंसलुलितकेयूरवलितम् मरकतमप्रहोपीपटलहृदकुवग्रहपरंसु
जाहृदयस्यस्फुरमगुरुगंधयविजयते ६० जिहीतेसाधाजंजगनिनवल्लीवापलहरीवरीयाकस्यानक्षुदिनमहनादेशामथुरम् भ्रमहृवल्लीकामितनवसुधाकेलितहसंस्फुरन्मुक्तापंक्तिप्रतिमरदनंयस्यवदनम् ६१ किमेभिर्वाहारैःकल
यकथयाभिस्फुरहमहसवेनिःसंसेरूपरिचयपदेकेवलमिदम् परानंदोयाभिनयनपदवीमा जिमविनावयाविज्ञानयोमधुरवसौयंमधुरिपुः ६२ विलोकयाःसांसमदकलमरालीरसिकलाविदग्धाप्रापंयदिप्रावस्वतिवृंगमरैः
ननानान्तानुशायान्यवरणापदवीतस्मगमयेःसुपर्णपर्याचेतःकथमविनत्वकिमरगयनं ६३ पदासंवादाप्रमरारावलहरीहत्वामलविकाववेरविप्रलिहरितमुखैःकुकरुतम् वहन्तेयावानाःस्फुरितगिरिमलीपरिमलालसैरवासाकीनां
गिरमुपहतेथामुरश्रिदे ६४ प्रगतिलौकिकोहीनरिविल्परमणीमदः श्रियतयामवान्यस्यागोपीरमणविदधेगोवर्धनरम् सावीनस्याविश्रापयतिललितासीरलंलितप्रणाममस्श्रीवासेसुजपोनकपीठीपरिसरे ६५ श्वयल्लादावालम्बनवकमलिनी
पल्लवकोलेलवामूपोपस्याःसोनमहृहसंवर्द्धनमभूत चिराहृयोमारस्फुरलामाभाक्लोनमहनावस्वप्रशोहीमुरमधनसेयकपालिका ६६ समीपेनीपानांत्रिवलरहलाहंगमिलाल्वयायामाकंदप्रियसहचरीमावनियतिशयसावामनीगलदमनमा
दीकपल्लीमिताद्प्रेगोपीरमणहृदनीरोस्यदिनः ६७ प्रस्तोस्वकयामधुमथनपदःकोपिद्युरसःसजानोगोपानामुदयपरमानंदवसतिः प्राणोयोगादिव्याकरिनजठरेसंप्रतिमनतःसमेतादेवासोशिवशिवगोगाकुलकपा ६८ मुरिपोहुःपशुपप

हृषोपान्निविपदं त्वणावर्णाकाशेरचर्यतिभुयंचतुरचयः श्रुमीयोमीश्वनाप्रजवसतिभूमीपरिसरावहन्नेनसायंप्रहरविदूरंत्वयिमूने तयानागत्यकथमपिहरेगोहमधुनालनाथेणीवृन्दावनस्पर्यिविततोभूहिदमयी प्र
सूनानांगंयेकथमितिथावनतिहृतमजन्तश्चोर्मूर्च्छयहतिनिवहोगोपस्त्वहद्धाम ७० कथ्यमेनोसानिःसहृसमुचितःसंभुतिहरेवयग्राम्यानर्थत्वमुक्षिन्दपकमार्चितपदः गतःकाल्मोयमिन्मधुपरमणीसंगमकोमेनवात्मत्वास्थो
नमसिन्हवासीविदपिनि ७१ दयंत्यकाःस्वामिन्यदिहतवकिंदूषणामिदंनिसर्गःश्वपामानामयंमनितरांडुघ्नरिहरः ऊरूकएँठश्चावपिसहनिवामालूसिरिचिनोविवरज्यंतेमहः कलितनवपसेवलिमुजः ७२ श्रुयंसदोरंगःकिलतिं
रचिरोयस्मृनरसारमारावानत्यपरिकोलयतन्नादकमिरम मयाप्रष्टव्योसिप्रथममिनिरदावनपनेकिमाहोरायेन्निस्मरसिलपणोवणोयुगलम ७३ भूयेरुमङ्गालोक्रहरप्टहमेचिन्किमधुनापरसंतवसानपश्चुपरमणीङुर्वि
नतृषः प्रवीणागोपीनानवचरणापश्वेविपदिसेंपयोरापासाधारणसमुचितपश्चपदवीम् ७४ तृयागोहंगोधीतिलकंकिलचेद्धिस्मनमिदंनुत्वर्णस्मरोत्यापरित्यविविधयोयदिरूपाम् अहंइदंहृद्दावनजोसमपालीपरि
मसैङ्कशलोकंप्रोकास्यदमध्यकुचंनेषामितिमाधी ७५ नरंगैःऊर्वीणाप्रामनेमगिनीलाद्वेमसोनदीकांतिठ्ठोन्नेनयनमलसरेजनुयत इलीवास्याद्वेषाद्गिमनरमांश्चांखनमूयीयुरारेश्चिन्निनिधयानिमानीनशामनः ७६
सीतःसूर्तिकीडंदिनशपितवरूपंनुममावीसहेहेदाहरादहिनदहिनयोयोज्ञितमसिः इतासेयंप्रेमानलमपविधिंतीमरमसंपनंनीवान्मानमुरहारमुरूदीहितवती ७७ मयावाच्यःकिंपावमिद्गनिजदोघान्यरमणोयथोमदांहेदावनजोस
दवंयोविश्चुरताय यदर्थंरुःवान्निदिकसानितमधापिहृदयान्नयस्माटुमेषाल्पवमपिमवन्हृदयपति ७८ त्रिवकाहोयनाहृदयमिवतेस्वयुरसोममात्वाह्यलोंयदिहविलसंतीनिवसति अवंपुण्यैर्भूयादजनिसरलेयममसावीप्रवेष्ठा
सन्नामूत्वणामपिपद्मान्नुनमः ७९ किमाविद्रोपूर्वैःसपरियदिवाक्रूरफणीनादनापमारेणायुतमनिरकसालिमपनन् इतिवाग्रेस्यागुरुमिरमितःकीचकरवपावादस्पसारयामुरहरविकल्पापिदधिरे ८० नवीनेयसंपमञ्जूया
लयलीकलदरोनरीनर्सिस्येरममसहचरीचिन्नङ्गरे जगन्नेत्रेयोणीमधुरमशुरायांनिवसनख्रिरासांवार्तामपिनवदेशानन्नमते ८१ जनान्निस्द्वास्याप्रमतिमजनेमांत्रिकगणाविपत्रैश्चमवामपिकानिनयेनोपधविलास त्वदी
ह्ययोरिचरलिनश्रापागिरित्स्नामनीषाहिमथाकिमिवद्गमहेलनमञ्जुते ८२ पचनांपानांमेजगदिपुपन्नःप्राणायिनेस्मरोहृद्धिकोडेनिविडस्वनसारदुलिमरम् सदाम्भार्तोनन्दीश्वरमिरिघंवोरंगरसिकमवनेकेसारेमगमिभवदां
क्षेमसमवी ८३ भवंतसंनग्रावियदलिननमालोकुसमैर्विलिरव्यमूमेगीक्रतमदनकोदंडकारनम् निषासंपतीकंठेनवनिजश्चजावलनिमसोपरितापाधुमीलजुडिमानिवित्रंगीविलुठति ८४ कदाचिन्नांग्येयंनिविडमवलीयस्यनिमस्त
दमेहाबालानकलयनिमवनमसरवी तथाप्यस्याययाविवुहृदहनाकल्पितविधोमुरारेङुःसायीत्वणामपिनवायरेमति ८५ तयासंपानानामुपरिपरिगुष्मातिरश्ना द्विदानीमायेस्तत्पिनवन्तेपोप्रियसरवी यत्सोकसारेमिटुरहृदयंत्वमचंध
निमलीनांमदयंत्यामिदुरहृदयामृदनुदिनम् ८६ समंतसर्वेषांनिवससिसमाधिप्रणायिनामितिश्चानांचरुतवसमाधिकलयमि सदाकेसालेमजननिपमिनानेत्रपदवीमितिनिवकोसजीमतनिमममालंविलमपि ८७ भवादे
कालिंदीसलिलललसदिंदीवरुचेमकृतश्रीवृन्दावनमदनहेदरकमणे व्रजानेस्विन्नीपरदयिननुदानजहरेसुटेनिकोदंतीपरिजनश्चचेकंदलयति ८८ समंतादम्भस्तवविरहदावाग्निशिखयान्नलोदगःयंचात्युगमदगमुवेपथ्यानि
कोरे नन्न्पनमहात्तवत्वमुनिहृदहूणानिरेवदवद्धश्रोवामममसहचरीप्राणहरिणः ८९ पयोसमिहोनिलिविहिमकोटेनसमन्यूरेरयानेहन्मनपासा विजयिनूममससवी दरेदमस्वोलोमवनिनाहिमाहिप्रभवसिमसोहवंकिंपणयथि
प्रवोनेवक्रवकी ९० विजानीहिमावद्यपुरमणीनांयदुपनेनजानीमःकस्मान्मदपिवतमायांचयसि समनादध्ययदिहपवनव्याधिरतुपुहुनादन्यालेनवसनऊलमेदखिगुलितम् ९१ गुरोरन्तेवासीसमजनियहून्नसचिवस्तां
सत्वीयुकालिंदीकिलभवतिकालस्यभगिनीमवेदस्यःकोवानरपतिपुरेमत्परिचिनोदपामस्वांप्रासन्धदुलितलकपत्स्वामनुनयेत ९२ विशीर्णोगीमेंतवेनाविलुठनाडकोलिकयापीतांमूर्धस्यासन्नमपराणवलिकराम् परिघस्वामो
दांविरसेनसममस्वलिकुलवंकाविपोपादस्यशोंदविसावयरायाकुमदिनीम् ९३ विपदिमिमःप्राणान्कथमपितवसंगमसुखस्यहायीनाशोरेममसहचरीरहितवती मुनिकोतेसंप्रत्यवधिदिवसेजीवनविधौहताशानिःशंकविनरतिहे
वोनूनमकुले ९४ प्रतीकारारंभेश्लथमतिमिरुद्धानपरिणामेविन्मन्त्रायाधंजोस्मरकदनमाजःपरिजनैः अन्नुचलीसंगकुवलयद्दशःकेवलमसौवनाद्दहप्राणानतिमवृन्दावासहचरी ९५ अयेरासक्रीडारसिकममसख्यानववधू
हावदायेनप्राणाप्लहरीहृदगहना सचेतुत्यापेदास्त्वमसिपिशिमोस्तूलनशाकलंयदेतम्दानासानिहिलमिदमश्रुपिचलसि ९६ मुद्गत्वन्नाम्नात्तीकिमपियदिसंकल्पितयांनवियनेतदद्गोजगानिमनुजःकाम्भवति कदाचित्
त्मालीविलपतियडुकोविनमानिस्तदारन्यामिलापिम्नामयमकरोत्पसविधम ९७ अमंत्वोपिप्रेमामपिजरोपायैःसविधपरापरांयन्मांपेनामपिनदलवंवृन्दयम ९८ तथेदानींहाधिक्तमजनिनदस्यस्फुरमसोमजेनजाजेन
तामपिपुनर्जीविलमपि ९९ मुनीकजांकवर्त्मनमदपिराजामपिपुदंकुमालनीयंचेतःसखिनकतिशोनेहितवती इदानीवपयेतेपुमापदुपनायविदधतेप्रमोधमलयेत्वगमतिनहिकोवापिमुरवनाम ९९ गरीयान्प्रेमातुविपशिलो
हलधुनानजीविष्यामिप्रणयगतिमात्वापनविधिः कथंनायातिस्वपापरिपाटीप्रकटनेहरोसंदेशायप्रियसरिलनमेवायवसः १०० यथोकालःकथमपिकलितवेलीपरिमलाक्लिष्टाश्रोयिमिन्नवलकरेलीनवधुपथ समा
धृत्वाद्धले:सतकपदरोधांसविहस्वाडकापीडाकर्णचुणेपिशिलेरवाशातहनाय ९१ कदाप्रेमोन्मीलन्मुलकोविधुन्वागीममहशावलाहाक्रूरेण्मपुरप्रणीकाकलिकया मुकुंभोमाभूलज्जिलीदुलकिलकोत्सच्चीत्रानमहेविलोकिष्य
लीलाविदविलदवांगीपुरमिदम् ९२ रणारंगथ्रेणीस्फुरितारदारंममधुरेवनोनेयांद्रीसिःकिरणलसीसिर्यलाने वारांप्रेमोहरस्मरकलहवेतेदिकुसरकविभ्योगोविदंनिविडमुगवध्यप्रणयिनम् ३ मनोमेहाकष्टंज्वलतिकिमहंहंत
करेवेनपांसनावारंसुवरिकलयान्पस्यजलधेः स्वयंदेहश्चात्मपदिनपपापकुपथ्यमेपाःस्पपस्याह्वविकसितकपापिहातिकथा ४ प्रयानोमांहिनायहिकठिनहृदयस्मारेसोप्रपोनस्मङ्दमममसमयथर्गःकिलगतिः इसेसांकु
वोप्रमतिपतःस्वमकपदवरहायानोहन्दावनश्रीविलानांरमेयति ५ अनोचित्यंनमस्यथ्ययनिमनोहंतमथुंसमासाहास्वेववपलहृदयंवारयहरिम् सचीनिग्रहंमधुनरपियपाविश्रममद्वादिहायानोधूर्तःत्पयजिनमेकिं
किन्तुमलिहः ६ अयिस्वप्रोहरेतिवसनसमनंतस्फुरचुहृदादविश्वस्तामामूरिहृमारिविमनोविभ्रमपिपा वयस्यत्तोगोवर्धनविपिनमासाद्यकलवकादकोनुरेयङ्गपःसारकालहपांडिसमस्तोन ७ अमधीहावलीगहनकह
रेसरिनुनपश्चात्स्वलाकोटिकाशेऽप्यकिनपदधानहिंगतिमे दिपीकनिमूर्केसरस्लनयनांतःसकउवकीनवमीममासीर्दुविकेरससोनादिगलितनाम ८ अथशकोगंगंधकालिननवचेलांवलनयालनालीभिःपुष्पमिलपाव
लिनाविविरुवलीय परीत्मसारंभीप्रियसखिसमालिविनमूर्तीप्रपदेवुवायस्मरदपरविवलतपसावा ९ ततोहंयस्मिन्छलेस्थगितमुरलीकामधिग्रानूलीकामर्षेणप्रमदविरलश्चरुदेवनमू कथाकोहिस्रीङ्गक्रमयरिति
तेचोर्यचरितेरुदिनेज्ञोपाधिःप्रसममनयन्मांमितिरतीव १० कदाविदमलीकेरसुविपुलः सरममेदमत्र्यत्नालीपिस्थगयतिकरांभोजमहशो दिपीकाज्ञानेपांममपिसखिन्नदीयाश्रुलिपिरोवानजानेजाग्रदंबदनेकितवानांकुलगुरुः ११

हं॰स
दूत
काव्य
२

यतीर्थं वामी विरमतु पुरः पद्मपत्रेक्षणस्य स्मितं मधुरिमोन्नद्धवदनः भुजस्तम्भोल्लासादभिमतवधूसम्भ्रमरसः स्मरक्रीडासिन्धुः स्त्रिपतिमपि वन्द्यक्रमममम् १३ तदित्थं क्रीडाभिर्विदधति विडम्बं कालिन्दीयायां यथा नेमं
धूर्तं सदि मधुपुरीं याति न यथा इति प्रेमोन्मीलद्वदनमवाप्तः जडिमा सखीनां माक्रन्दनकिलकिञ्चितस्त्वयि नि १४ अहो कालेनाल्पादहसि दसरवीडं हृदया मुकुन्दमो नथ्यन्थि सहजमवलम्ब्याहितवती यदारम्भाकोपी गतास निग्रहे
निर्भरमसीनलमेत्य प्रापितदमलम्भुजस्तम्भमनम् १५ अलिन्दे कालिन्दीकमलसुरभौ कुञ्जवसतेर्वसन्तीं वासन्तीनवपरिमलोद्गारिचिकुराम् त्वदुत्सङ्गे निद्रासुखमुकुलिताक्षीं पुनरिमां कदाहं सेविष्ये किसलयकलापव्यजनिनी १५ ध्रु
तानन्दा हृद्वा वनपरिसरे शारदनिशाविलासोल्लासेन स्थपितकवरीपुष्पकमाम् नवस्तम्भ्यो यात्रो विनिहितभुजावल्लरिमहं कदा कुञ्जे लीनां रहसि विहसि स्वामिस्तमुखीम् १६ विदूरादास्ते केऽपि समधुपयामित्वमधुना पुरस्तीरितीरेकल
यतनसीपल्लवमिदम् इति व्याजादेना विदितमवदीयस्थितिरहं कदा कुञ्जे गोपीरमणागमयिष्यामि समये १७ इति श्रीकेसारैः पदकमलयोर्मे कुलकथां निवेद्य प्रत्येकं भजपरिजनेषु प्रणयिताम् विजोगे कादेवी सहचरवरं हन्त प्रणतया
सयात्रस्थैः प्रेमप्रवणमनुजः स्याद्भगवान् १८ मिलद्भृङ्गी हंसीरमणावनमालां प्रथमतो मुदा तेभ्य ऽहं नि दधुपहरेथा ममवत्स चिरं केशावन्तेरुरसि सहवासप्रणयिनीं किमेनां मेनाली त्रप्यणवलिविस्सारमकृती १९ इदं किं वा हंतस्म
रसिरसि केलिवन्दनरुचा परीताङ्गी गोवर्द्धनगिरिनितम्बे मम सखी प्रियासङ्गाल्लालयदिह विचकर्षत्वयि ततामहंली वा विश्वपत्रवधि विधिविवेगो कृत्यपतिम् २० ततः सम्भाषेथाः स्मृतिमकरमुद्रामिति मुदा भवत्याः कान्येषुः किमिति कुशल
प्रश्नजडिमा रुचि स्मेरा या तस्य यमसि सदा कुण्डवनकल्लामपाङ्के न स्पष्टाम लिविषुरियो गोलकस्पङ्कुरे २१ निवासस्ते देवि प्रथमवनमालीनिकायामिलिनिधि या प्रयत्ना याभिप्रवणहृदयायामिशरणाम् परोक्षं हंसीनां निभृतनिष्ठतकर्णकोटरे हरेः
कामं निश्चकथयमविरायाविधुरताम् २२ परीरम्भक्रेगनाम सविनयं कोस्त्वाममोजवाणः कैवीथ्याः पतङ्गवर विज्ञापनमिदम् अगाधाराधायामपि तव सखे विस्फुरितरम्भूतं कं वा कल्याणं वहति तरलेहि प्रणयिता २३
मुकुन्दः क्रीडालोचीमहिलोवलयमञ्जीरमुरलीरवालम्बी भ्रामग्गवति कलङ्गीनः स्वरमतो सकिं सान्द्रा वीपुनरपि विहरे स्त्रोतवर्ससेरमन्दंत्का लिंदीपुलिनभुवि गोर्वत्रिकभरः २४ नवीनस्तवं कवोर्यम्य परमणीमिः परिचयेन पत्ने स पायायागुणा
गविमगच्छे विनष्टो मी तथा पिर्त्वा या चेहृदयं विहिनंदो हृदमहंवहते हिन्ना तेप्रणयमवदात प्रकृतयः २५ गृहीत्वा गोविन्दं जलधिहृदया नन्दनसा लेसुखेन श्रीवृन्दावनपरिसरे नन्दतनभवान् कथं वा ते गोष्ठे भवत दथिनं नव ल
ताच्चरेतस्मिन्वेणोर्मयतिचिरसीमा त्वमहिमा २६ इति प्रेमोद्गारप्रवणमनुनीय क्रमवशामाधीवासन्या नरिषमयतिवाऽरुद्रमने पुनः कोपोद्भिन्नमलायवकुलतस्य विकटे कथामात्वतीथा दृशामिरवतारे विपुलसिताम् २७ गृहीत्वं
प्रेमाणि सपरिहतविनवदुर्दिश महामीनदिग्प्रेयधितरसस्कवमममसखी विवेका त्वयि हितासुप्रणामथ्य दुध्या सिमभवता हतोऽशेषं किं वा शिवधिवविघा त्वमवति २८ वराकी चेदङ्गा समगवयपो विश्रम मर तवान्यर्गे मेजेपरमकान्त
कोल्लासितमतिः तिरोधा यस्त्वां गम्भक तव्य सिधन्त्र कठिनतां तदेनां किं न स्यात्तव करनमस्कृते संस्मृचितम् २९ सदा केसारानेः स्फुरति चिरमद्यापि भवतः स्फुटं कोडाकारे वपुषि निविडे प्रेमलहरी यतः सा सेरंद्रीमलपरुहपंक
प्रलापिनी सया कोडीचक्रे परमरमसादस्मद्यितो ३० विनीतं प्रत्यादन्त्वमिति परमक्रूरचरितप्रसक्तो यक्ष्यः परहृदयमेवं जनयसि चिरादन्तर्भूतां नरहरिमयी मूर्तिरमितस्तदीयश्यापारस्तव न युयो विस्मृतिपदम् ३१
यदात्मानं दर्पाद्गणितगुरुर्वीमनन्यदाननोरज्ये नाहं त्वयि चलितया कलिलनवती प्रपेदे तस्येदं फलमनुचितमेवप्रियसखी विहस्ते चन्द्रिन्याबसनयपाशे निगदिता ३२ इयं ना पञ्चाशाम्भूयपतनमाका ततितोयदस्या कोटि
न्येतवसमुचितन्नद्भुपने इयं तेदुर्बाथा कनिरयम वद्धिस्य तिपथ्यातो यातः सा ताकुरुरपि सन तीर्थपुरुपतिः ३३ निरानन्दा गावश्चिरमुपसन्ताः हूयन्तकाल्लेः स्तवायेनेसद्योस्फुरितिलकगोवर्धनतुलाः विदायत्वं बोधो व्रजतिम
वदीयप्रवसनादिदानीमारीवरुफुटमिहनरीनिर्निपरितः ३४ प्रपन्नः कालो ये पुनरुदयितं रासमजनं विलासिन्द्रा विस्फुरमनपरा यावयमपि वितन्वानः को निवपुष्पिशरदाका मीवस्मितं कामी नत्वसी रस जगंजसिहे
दार्वनमिदम् ३५ तरागोसर्वस्तत्वविद्पिविद्यत्ररतिपतिमुकुन्दं क्षिद्रो हकलयाल्लिवलादिह विषये चिरं पूर्णानास कानिवसनि सदा सोगतनरिसत्यापुस्याहं दोसदयहृदय त्वं नदयसे ३६ यदि त्वं [illegible] मदमधुपाली
मधुस्यानि क्रीडानप्रलायकालोका त्वकृत तया तमालस्कन्धः कलिकलितहस्तनगोपादितदतिः त्वदेकाकीथ्याः प्रतिमुदितयी राधिकामिमम् ३७ इति प्रेमोद्गारस्फुटितवचो मेगिरविलं तमावेद्य क्लिशयन्मुखवपरिसरो ता
नु जनैः ततो गोविन्दस्य प्रतिवचनमाध्वीकपूर्वी मुपासीनो हंसप्रणामवदधीथाः त्वरापते ३८ प्रणतचोहंसैरनुभवप्रस्थेन नन्दनय योदिये या गोपीना मुवनमहितानाप्रपकृतिः इयं या मे भूय्याचवरमधुपापि त्रिचक्षुरैरतिहे
येनात्कलयकलहं सीकुल्पते ३९ अपरायपस्यानर्दितसान्तिसक्षासारसरुचिविविक्ता पालेनस्परिमिलिते येन वयसी कथं कार्यस्यात्मो भवनुभवतस्तत्प्रकृतिनोविलवः का दवीरमणामधुरासंगमविधौ ४० प्रपन्नः प्रेमा यं
गवलिसहाभागवतमाक्रमराधीनो जनभावधिमवुरसाकृतमपुरः चिरं कोपि श्रीमान्जयतिविहितः साकरतया भूरी लोपीराणाम चिरधर्मपिये या सकिंचिदंव ४१ रसानामाधारे रपरिचितरोषः सहृदयैर्मधुराशातैः क्रीडाबलिनि
विसर्पितगुणाः प्रवत्योयं तत्पोरखिलजगतां तस्य सहसा प्रमोदं नः सान्द्रं प्रमदनहरी पल्लवयत ४२ ॥ इति श्रीमद्रूपगोस्वामिना विरचितं हंसदूताख्यं काव्यम् ॥ शुभमस्तु सर्वजगताम् ॥ श्रीः

राम:
२